

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

6 An maioratus, & fidei commissum sub confiscationem cadat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

PUNCTUM VI.

An maioratus, & fideicommissum sub confiscationem cadat?

- 1. Bona fideicommissi subiecta, vel alienari prohibita non cadunt sub confiscationem.
- 2. intelligitur casu quo testator prohiberit alienationem in fauorem alterius a delinquente.
- 3. Item ut alienationi prohibita perpetua sit, & non pro vita tantum delinquentis.
- 4. Subintelligitur nisi testator alienationem etiam pro vita prohiberit.
- 5. Delinquens potest fideicommissum retinere, quousque per sententiam de laereur.
- 6. Preponitur aduersus dicta aliquot obiectiones.
- 7. Fit illi satis.
- 8. Ob crimen heresis, laesa maiestatis, & sodomia, aliqui existimant confiscari maioratum, sed reppellitur eorum dictum, quando institutus est maioratus ex propriis bonis.
- 9. Item est, si ex bonis a Rege donatis, & non sub titulo maioratus, institutus sit.
- 10. Si sub titulo maioratus a Rege donata sunt, sub confiscationem cadunt bona illa, ex quibus maioratus constitutus est, ut affirmant plures Doctores.
- 11. Prohibetur casus oppositum.
- 12. Si in facultate regia, qua fuit maioratus institutus, cauetur, ut transeat ad filium si possessor crimen laesa maiestatis committat, confiscatur maioratus.
- 13. Secus si haec clausula apposta non sit in concessione.
- 14. In casu dubio, si maioratus ex regia facultate institutus sit, an ex iure communi, praesumi debet non sub regia facultate, sed ex iure communi constitutus.
- 15. Maioratus ex regia facultate institutus qui ex dispositio- ne iuris communi institui poterat, non cadit sub confiscationem.
- 16. Maioratus ex regia facultate institutus ex omnibus bonis qui tamen in tertium, & quintum institui poterat, an confiscationi subiaciat quoad tertium, & quintum? Negat Sanchez.
- 17. Contrarium defendit Anton. Gomez, & mihi probatur saltem in duplici casu.
- 18. Quod si protestetur se institueri maioratum ex regia facultate, tum ex legali, prout sibi, suiisque haeredibus uelitis sit, tunc confiscationi subiaciat illa in parte, in qua ex regia facultate, sensu in alia.
- 19. Quod dictum est de maioratu, dicendum est de regno.
- 20. Quando maioratus in perpetuum publicatur, finitur maioratus, & sunt bona libera.

Hec bona alienari non possunt. Difficultas ergo est, qua ratione sub confiscationem comprehendantur. Et omnibus variis argumentis, quae pro parte affirmante, & negante adduci possunt, resolutorie dico bona fideicommissi subiecta, vel alienari prohibita sub publicatione bonorum non comprehendendi: textus est expressus in l. Imperator, ff. de fideicommissi libertat. & ibi Barr. num. 1. Gigas de crimine laesa maiestatis, lib. 2. tit. de penis, quae 3. num. 1. Clarus practice, q. 78. versu saltem quere. Farinacius innumeris referens, lib. 1. practice, quae 15. num. 22. Molin. l. euita rem 3. dispus. 56. num. 2. Ratio est, quia quilibet habet in suis bonis liberam dispositionem facultatem, sed est lege, & consilium, ff. de positione, hereditatis. Sed qui tibi ea bona reliquit, non absolute reliquit, sed sub conditione, ne ea alienare posses. Ergo sub confiscatione non comprehenduntur. Probo consequentiam primo. Nisi si alienare non potes contrahendo in praedictum alterius; neque etiam alienare potes delinquendo in ipsius praedictum. l. fessius, C. de bonis proscriptorum. & tradit Barr. in l. si finis, ff. de re iud. alibus, num. 12. ff. de damno infecto. Secundo delictum est quali contractus cum filio factus, ratione cuius bona sunt filio obligata. l. Imperatores tibi, tu te ipsum bona subdidisti, ff. de iure fisci. sed haec bona non possunt a te obligari in praedictum innocens. Tertio, quia nullus potest amittere, nisi ea, quae sibi propria sunt, & quorum habet liberam dispositionem, ex textu in l. si dotem, C. de iure dotum. l. emancipatum, §. fin. ff. de Senatoribus. Extendenda tamen est haec conclusio, non solum ad bona, quae tibi sunt prohibita alienare, sed etiam ad bona, quae tibi sunt prohibita diuidi, quia ea diuidere non potes quin alienes; & diuisio est quaedam alienatio. l. si pupillorum, ff. de rebus eorum, sic. Ruy- quens, volum. 1. Farinacius alios referens, lib. 5. practice, q. 25. num. 3. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 17.

2. Ac limitanda est conclusio primo, ut procedat, casu quo testator prohiberit alienationem fieri in fauorem alterius a delinquente, quod semper contingit in fideicommissis, & *Extr. de Castro Sum. Ador. Par. I.*

quoties aliqui sunt vocari. Nam si tantum in fauorem delinquentis est alienatio prohibita: quod colligitur satis, cum nullus est datus substitutus, neque aliqui sunt a testatore vocati, tunc in filium transeunt illa bona, quia propter delictum fauor ille perditur. sic Molin. de primogen. lib. 4. cap. ult. num. 5. Farinacius quae 25. num. 46. & 47. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 5. & alij innumeri apud ipsos. Quod verum habet, etiam si testator expresse prohiberet bona illa transire in filium quia illa prohibitio, utpote fauens delinquenti, & in fraudem filii facta impedire non potest translationem in filium. Sanchez n. 7. Farinacius num. 47. Molin. de primogen. lib. 4. cap. vlt. num. 14. & fauet textus in l. filius familias, §. Diui ff. de legat. 1. ibi, sed neque creditoribus, neque fisco fraudi esse. Ex quo inferet bene Farinacius num. 49. delinquentibus omnibus, quorum occasione facta est prohibitio alienandi, tunc fideicommissum est alienari prohibitum transire in filium, quia cessat ratio damnificandi innocentem ex tali transitu.

3. Secundo limita, ut intelligatur de alienatione perpetua. Nam de temporali, & ad vitam damnati optime potest transire in filium, ita ut filius percipiat commoditatem, & vium fructum, quem damnatus percipere debet, quia in hoc nulla fit innocenti iniuria, & est expressa decisio textus in l. status Florus, §. Cornelio Felici. 4. de iure fisci in l. cum pater, §. hereditatem, ff. de legat. 2. & in l. ex facto §. ex facto ff. ad Trebellian. & ibi Alexand. Barr. & alij, & multis relatis docet Farinacius quae 25. num. 34. Sanchez lib. 2. cap. 19. num. 7. dicens esse omnium. Neque obstat sic delinquentem damnatum cum publicatione bonorum reputari pro mortuo, ex dict. l. ex facto, §. ex facto, ff. ad Trebellian. ut dicamus substitutum debere succedere, & non filium, quia hoc habet verum in his, quae commodum delinquentis spectant, non in his, quae aliorum utilitatem concernunt, sic ex Beronio quae 41. & ex Riminaldo consil. 50. num. 109. lib. 1. & alijs tradit Farinacius, num. 34.

4. Hoc autem intelligendum est, quando fideicommissum non adderet expresse alienationis prohibitio extra familiam, nam si haec prohibitio addita sit fideicommissum, centio tanquam probabilis neque vium fructum ad filium pertinere, quia non potest ad filium pertinere vium fructus, quin bona sint in filium alienata; at eo ipso quod alienata sunt, transeunt in substitutum ex expressa testatoris dispositione. Adde stante alienatione per delictum in filium, purificatur conditio requisita, ut substitutus succedat, & filius excluditur. Ergo quod optime confirmari potest ex l. Imperator 12. & ex l. rogo 21. ff. de fideicommissi libertatib. ubi legatis tribus seruis Mutiano haec condiciones ne aliis seruirent, cum Mutiano bona fuerint publica, serui liberi remanserunt, quia purificata fuit conditio legati, sed cum tibi fideicommissum tradatur, ea conditione, ne extra familiam deueniat, si per delictum alienasti, iam purificatur conditio, & ad substitutum transit, sic Clarus in practice, quae 78. versu quere. & ibi Baar. num. 36. Bernard. Diaz pract. cap. 132. num. 4. sine Bonacina dispus. 3. de contract. punct. v. t. de fundo, §. 1. num. 20. Hieronimus Gabr. consil. 123. & consil. 184. num. 1. lib. 1. Farinac. q. 25. num. 35. Sanchez lib. 1. cap. 18. num. 15. & alij plures apud ipsos.

5. Aduerto tamen transire ad substitutum post delicti declarationem, & delinquentis condemnationem: nam vique ad illud tempus potest delinquentis fideicommissum retinere, quia testator solum voluit ne extra familiam veniret, quod non venit, dum delinquentis retinet; at data sententia declaratoria retrahitur dominium a die committendi criminis, & transfertur cum bonorum fructibus in sequentem vocatum, bonaque illa sunt successori addicta, & obligata a puncto commissi delicti, sicut alia bona quae ipso facto confiscantur, sunt obligata fisco. Valquez 1. 2. d. 169. c. 4. Sanchez l. 2. c. 18. num. 30.

6. Sed obiectiones primo. Testator non potest impedire, quin leges in sua dispositione locum habeant. l. nemo potest, ff. de legat. 1. Sed si commissio delicti impedit ne bona delinquentis transeant in filium, impedit legis dispositionem, quae bona delinquentis filio applicat. Ergo, secundo haec dispositio videtur esse in filii praedictum, ac proinde nulla. argument. textus in l. filius familias 117. §. Diui, l. 2. ff. de legat. 1. ubi Ripa n. 52. Tertio, quia finis testatoris est, ne bona illa transeant in alienum, sed hoc saluari potest, etiam si commoditates, viusque fructus transeant in filium, ut contingit, cum fideicommissum non addit expresse alienationis prohibitio. Quarto taciti, & expressi idem iuris est. l. de quibus, in fine. ff. de legib. & l. cum quid, ff. si certum petatur & laet Euerard. loco ab expresso ad tacitum, num. 1. Sed tacita alienationis prohibitio, quae in quocumque fideicommissum reperitur, non obest, quod filius vium fructum percipiat fideicommissum. Ergo neque etiam expressa illius prohibitio impedire potest, sic tenent plures Doctores, quos refert, & sequitur Gigas tractat. de crimin. laesa maiestatis, lib. 2. tit. de pan. committ. id crimen, q. 3. n. 4. Anton. Gomez. l. 40. Tauri, n. 91. Peregrin. de iure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 101. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 20. num. 9. & lib. 4. cap. vlt. n. 11. & alij relati a Sanchez lib. 2. c. 18. n. 14.

7. Sed retinenda est nostra sententia; & *D d 3 Ad*

DE
SITRO
ALAC
TONI
DI

Ad primum dicimus testatorem impedire non posse, quin leges in sua dispositione locum habeant. nego tamen impedire legis dispositionem, ex eo quod ante commissum delictum disponat, ut si de facto delictum committatur, bona illa delinquentis alteri applicentur. Lex enim solum disponit, ut bona delinquentis, quæ delinquentis sunt, cum delictum committit, sicut applicentur. At illa bona iam desinunt esse delinquentis ex dispositione testatoris, cum ipse delictum perpetrat, & successori applicentur. Ergo, sic tradit. Anton. Gomez l. 40. *Tauri*, num. 91. Molin. *Leuita tom. 3. disput. 656. num. 171.* Farinacius *quest. 25. num. 23. & seqq.* Bossius in *sua præf. tit. de bonorum public. num. 30.* Sanchez *lib. 2. cap. 18. a. num. 25.*

Ad secundum nego illam dispositionem in fidei præiudicium esse, quia præiudicium esse non potest, ubi non tollitur ius quæsitum. Quod autem tollatur ius, quod acquisitum erat fideus ex delicto, si talis dispositio cessaret; in causa esse non potest, ut dicamus dispositionem esse factam in fidei præiudicium, aliis in omni fidei commissio hoc præiudicium inuenitur, quod non est dicendum, cum cuiuslibet in iuriam alicui facti, utpote iure suo viens. Quod si verget. Ergo valebit hæc dispositio: Volo ut mea bona, si delinquam, ad agnatum proximum perveniant, & non ad fideum, contra doctrinam Bart. in *l. post contractum*, §. 15. num. 9. *ff. de donat. ibi* non valet si contingit bona mea publicari. Neganda est consequentia. Et ratio differentis est clara, quia talis dispositio in fidei præiudicium, & in delinquentis favorem est facta; & quæ de causa non debet sustineri. At cum pater delinqueret, vel alius qui nec delinquit, nec delinquere cogitavit, disponit, ut si delictum à fidei commissario committatur, fidei commissum transeat ad agnatum, non fauet delinquenti, sed familiæ, quam fisco præferre intendit, ac proinde sustinenda est dispositio. sic optime aliis relatis docet Farinacius *quest. 25. num. 26.* Sanchez *num. 27.* & Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 12. num. 66.* & adducit Bald. in *l. parentis*, num. 1. *C. de testam.* ibique assignat rationem quia pœna non irrogatur indignatio solam duritiam continet. *l. servus ea lege*, §. *ff. de servis exportand.* pluribusque aliis exornat.

Ad tertium nego ad æquatum finem huius dispositionis esse, ne bona illa transeat in alienum, sed etiam ne in delinquentem iam declarato retineatur. Ex quo sine necessario sequitur non posse fideum usus fructus, & commoditates percipere; quia illis bonis translatis in substitutum innocentem debent cum fructibus transferri; aliis sine culpa fructibus sibi debitis priuaretur.

Ad quartum concedo taciti, & expressi idem iuris esse, quando tacitum loco expressi, & expressum loco taciti succedit; sed verò quando expressum tacito superadditur, ut in presenti fit, quia duplex prohibitio, legis scilicet, & hominis, plus operatur quam simplex. *c. cum ad verum*, & ibi *glossa, de conditionib. appositiv.* & multis relatis docet Farinacius *quest. 25. n. 36. & 37.* Ex quo inferri pluribus relatis differentiam valde notandam inter ea, quæ à lege sunt tacite alienari prohibita, qualia sunt bona restitutoria obnoxia, & fidei commissaria; & inter ea, quæ ultra hanc tacitam legis prohibitionem, habent expressam testatoris prohibitionem alienandi ut videlicet tacite alienari prohibita, si alienentur, non possunt nec per fidei commissarium, nec per eius substitutum durante vita grauati vindicari. At fidei commissaria expressè alienari prohibita, si alienentur, possunt non quidem à fidei commissario, sed à substituto etiam durante vita grauati vindicari: & tradit Sanchez *lib. 2. in Decal. cap. 18. num. 2.* Molin. *lib. 1. de primogen. cap. 16. num. 33.* & *lib. 4. cap. 1. num. 3.* Peregrin. *de iure fisci*, lib. 5. tit. 1. num. 102.

8. Tertio limitant aliqui primam conclusionem in confiscatione facta ob crimen læsæ maiestatis diuinae, & humanæ, & sodomice; in hac enim confiscatione, præcipue in crimine hæresis, affirmant sub publicatione bonorum maioratum, qui est quoddam fidei commissum, comprehendi. sic Simancas *de catholic. institut. tit. 9. a. num. 253. usque ad 273.* & Azor *tom. 1. lib. 8. cap. 12. quest. 7. & 13.* Mouentur, quia sub hac tacita conditione videtur institui, & à Principe institutionem approbari secus, repelli.

Cæterum hæc limitatio ita vniuersaliter posita admittenda non est, sed distinguendum de maioratibus institutis ex regia facultate, vel sine illa, ex propriis bonis instituentis, vel ex bonis Regis, & de possessore maioratus, vel de primo instituyente. Et primo dicendum est: si alius à primo instituyente possideat maioratum constitutum ex dispositione tantum iuris communis concedentis cuiuslibet non habent heredes necessarios disponere de propriis bonis, prout sibi placuerit, vel ex dispositione legum nostri regni concedentium facultatem instituenti maioratum, & in aliquo filio perpetuandi de tertio, & quinto suorum bonorum, & in supradicta crimina incidat, nullo modo maioratum sub confiscatione comprehendi. sic pluribus relatis docent Anton. Gomez l. 40. *Tauri*, num. 91. Molin. *de primogen. cap. 2. a. 10.* & *lib. 4. cap. 12. a. num. 31.* & *seqq.* aliter Molin. *tom. 3. disput. 657. a. num. 3.* & *disput. 582. num. 1.* Sanchez *lib. 2. in Decal. 18. num. 36.* Valquez 1. 2. *disput. 169. c. 4.*

à num. 30. Mieres *de maioratib. p. 4. q. 23. à num. 1. usque ad 22.* Ratio est, quia fideus solum usurpat bona delinquentis, quatenus delinquentis sunt; sed hic maioratus non est delinquentis absolutè & in perpetuum; sed solum pro tempore suæ vitæ, illa enim transacta additus est aliis cognatis ex dispositione primi instituentis. Ergo solum pro tempore vitæ delinquentis confiscari potest, atque adeo quoad fructus, & commoditates. Secundo communi iure statutum est omnia fidei commissaria, & alienari prohibita; non cadere sub confiscatione perpetua, sed nullus est textus, qui ob hæc crimina publicet maioratum, imò potius sunt plures textus, qui maioratum à confiscatione etiam in his criminibus excipiunt. Ergo. Maiorem probo ex *l. iura libertorum*, §. *ff. de iure patronatus*, ubi ex causa perditionis sicut ex aliis, non datur confiscatio; & idem probat textus in *l. eorum*, §. *ff. ad legem Iulian. maiest.* ubi ob crimen læsæ maiestatis iura libertorum non confiscantur. Et ex iure canonico est textus ius efficac in *cap. felices*, §. *si qua verò feudis*, de *pœnis*, in 6. ubi feudis, quæ ad hæreses extraneos transire non possunt, non veniunt in confiscationem facit etiam *l. 3. tit. p. 2. 7.* à contrario; ubi enim dicitur auferenda esse ab hærede omnia bona, quæ à traditore accepta; at maioratus non possidet à traditore; sed à primo institutore illius. Ergo. Neque his aduersatur *l. 1. C. de bonis libert.* ubi probatur bona libertorum fidei adicienda esse in crimine læsæ maiestatis, quamvis Bald. *ibi num. 8.* limitet ex hoc textu regulam illam generalem dicentem iura libertorum, & ea, quæ ad hæreses extraneos transire non possunt, non posse transire in fideum, ut non intelligatur in crimine læsæ maiestatis. Non inquam aduersatur, quia illa lex loquitur de his iuribus libertorum, & ad extraneos hæreses transire valent, iuxta *l. si non forem*, §. *libertus*, §. *ff. de condit. in deb.* ut dixit Bald. *ibi n. 2.* & Paul. *num. 4.* vel loquitur de confiscando iure patronatus, quod delinquenti competebat non de illo; quod competebat eius hæredibus, & successoribus. Maioratus autem si in perpetuum confiscandus esset, non solum delinquenti, sed & successoribus auferretur; quod negamus.

9. Verum si ex bonis Regis maioratus sit institutus, grauissima est difficultas, an sub confiscatione perpetua cadat ob crimen læsæ maiestatis, humanae, diuinae, contra naturam, Et ut certa ab incertis separemus, affirmandum est, si bona aliqua à Rege tibi donata sunt absolutè, & non sub titulo maioratus, tu verò ex illis maioratum, instituti, & ea bona, delinquenti aliquo ex possessoribus, non publicantur in perpetuum, sed ad sequentem vocatum transeunt, quia ille possessor delinquens non habet à Rege, sed à te maioratum; neque bona illa regalia dici possunt, cum à Rege fuerint absolutè donata, & translata non possessoribus maioratus, sed primo instituenti, & ita ex Suarez in *quæst. maioratum*, num. 23. tradit Molin. *de primogen. lib. 4. c. 1. num. 48.* Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 37.* Item si bona sint à Rege donata sub titulo maioratus in perpetuum, & confiscatio non à Rege, sed à Pontifice facienda est, ut de facto fit in crimine hæresis, applicans ea fisco Ecclesie, nullo modo potest Pontifex ea in perpetuum publicare, sed solum pro vita delinquentis potest committatates maioratus, & fructus Ecclesie adiacere. Et ratio est manifesta, quia Pontifex non potest innocentes iure sibi debito succedenti in maioratum priuare, cum ab ipso Pontifice nec datus nec institutus fuerit sub ea conditione, sic Sanchez *n. 47.* cum Valquez 1. 2. *disput. 169. cap. 4. num. 28. & 29.*

10. At iure maioratus tibi bona donata sunt à Rege, & aliquis ex possessoribus crimen læsæ maiestatis humane committit, censetur grauissimi Doctores ad Regis ceteram detulenda esse, & in perpetuum publicanda: sic docent Molin. *lib. 4. de primogen. c. 1. num. 40. & 46.* & *seqq.* nositer Molin. *Leuita tract. 2. top. 3. disput. 600. num. 1.* Valquez 1. 2. *disput. 169. cap. 4. num. 28.* Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 73.* Mouentur primo, quia donatis à Rege videtur ea tacita conditio inesse, ut quicumque illorum possessor Regem offenderit, statim ad coronam deuoluatur. Et probari potest primo à simili ex feudo, quod sub ea conditione datum esse censetur, ut si feudarius dominum offenderit, excludatur agnati, & reuertatur ad dominum *c. 1. denique*, quæ fuit prima causa beneficii *anist.* & *cap. 1. §. si uisallus*, §. *de feudo* fuerit *conuenerit inter demita.* & *agna.* Secundo ex ratione generali, quia totæ donationes reuocari est ingratitude donatij aduersus donantem *cap. si propter*, de *donat. lib. 1. §. C. de reuocand. donat.* & ibi *glossa*, quæ in presenti procedit; nam quilibet possessor maioratus à Rege instituti est immediatus Regis donatarius, & ab ipsa Regia corona quæ nunquam moritur, censetur maioratum accipere. Ergo ipsa regia corona ob ingratitude donatij potest maioratum reuocare. Tertio ex duplici lege, altera pro Lusitanæ regno, altera pro regno Castellæ in Lusitania *lib. 5. c. 1. num. 2.* §. 5. dicitur: *Pero si aliquis truxerit feudo, morgado ac feudo de Reo 3. que in perpetuum fuerit personæ & communi se sui crime de læsæ maiestatis per que seu bien debessen ser confiscados en tal caso esse morgado feudo en foro se traçado à d. Re. para facer dele loque for sua mere.* Et pro Castellæ Regno ad quæ dicitur pragmatice Henrici II. ad utroque Mol. *l. alleg. 2. que*

tamen usque adhuc typis mandata non est. Quae sic se habet: *Alto que me pedistes por merced, que si lo que Dios no quiera, alguno de que qualquier estado, o condicion de los mis Reynos fuere contra mi feitor y honra y provecho de mis Reynos, alçandose sus cosas a castillo, o buciendo della guerra, o no viniere a mi llamamiento siendo requerido por myz fuere contra el mi consejo mevas preciano mis carnes, y no viniere al termino por mi en las mis carnes assignado por si, o por su procurador por las villas, o castillos, que inviere en el mi Reyno, o caxera en caso que deba perder los bienes que sea la mi merced, que de los sus bienes que debiese perder que si fuesen sin donadio, o merced de los Reyes, onde yo vengo, que por los de mi consejo ordenados dello, lo que la mi merced fuesse. Pero si oviere villa, o castillo, o otra heredad por donacion de los Reyes mis antecessores, que los tales bienes que si debiere perder tornen a la corona real don fueron partidos, y vos lo prometisste assi. A esto vos respondades de consejo, acuerdo, auctoridad de los de mi consejo, que me demandas cosa que cumple al mi servicio, y al provecho de mis Reynos, como buenos y leales vasallos, y vos lo tengo en servicio y me place y vos prometo de lo assi hacer, y cumplir de la guisa que vos demandais, y que las manras, que se an de tener a cerca dello que lo ordenara mi consejo a guisa que bien y cumplidamente se haga lo que demandais en esta razon.* Cetera quae pragmaticam primo adducit Molin. Iurif. consultus intelligendam esse de bonis primogenio subiectis a Rege donatis, cui specificae de illis non disponat; aliis nihil novum pragmaticae statuit, neque opus esset assignare differentiam inter bona donata a rege, vel aliunde quae sita, cum omnia, quae libera sunt filio Regis applicentur. Secundo esse intelligendam non de omnibus bonis donatis, sed de castis, oppidis, & villis; quia de his solum pragmatica Henrici loquitur; & haec sunt, quae feruntur; & fidelitatis iura exigunt non alia donationes minores contentae in nostro Molin. dicta disp. 660. Sanchez lib. 2. c. 18. n. 8. in medio. Tercio affirmat Iurif. consultus Molin. n. 69, non impedire confiscationem, etiam si a Rege curam esset, ne filio applicentur illa bona, si aliquis eorum possessor delinqueret, quia talis remissio, & conventio, utpote fauens delicto, nulla esse videtur, cui dicto iure optime repugnant Vasquez, Sanchez, & noster Molin. locis allegatis; eo quod talis remissio confona sit iuris communis dispositioni, quae habet bona pro filio, sed successibus applicari. Neque talis remissio, aut conventio delicto fauet, cum delinquent nullum ex ea commodum reperit; fauere autem delicto, & delinquenti, si Rex statueret non confiscare commoditates, & usufructum, a delinquente, etiam delictum committeret. Quarto affirmat Molin. Iurif. consultus num. 49, confiscationem impediri, si bona a Rege donata iure maioratus, donata sint in remunerationem servitij facti, illiusque qualitatem, & quantitatem non excedant, quia hoc ob ingratitudinem reuocari non possunt, cum non sint donationes gratuita, sed debita respectu illius quantitatis, & qualitatis, iuxta cap. velatum, de instrum. c. l. si donatio, c. de collationib. vbi lat. num. 3. Decius num. 16. Quarto affirmat idem Molin. illo num. 49, supra dicta bona ob crimen haereticis, & sodomiae non publicari, sed solum ob crimen laesae maiestatis humanae, quia in solo hoc crimine inuenitur ingratitudo, quae est causa renovandae donationis, & consentit Sanchez num. 39, & noster Molin. dubius manet, & aliorum iudicio remittit.

11 Mihi, si licet dicere, quod sentiam, & probabilius videtur ob nullum ex his criminibus nec iure communi, nec regio Castellae bona maioratus a Rege donata publicanda esse in perpetuum: tradit expressè Gregor. Lopez l. 1. verbo mandata, quae l. 2. par. 7. fauet Anton. Gomez l. 41. Tauri circa primos, vers. neque obstant fundamenta contraria. Probabilem & pro utraque parte controuersam reputat Molin. Iurif. consultus num. 43. Sanchez num. 37. sine. Mouerit primo, quia neque in iure communi, neque in nostro regno est textus expressus hanc confiscationem perpetuam indicens: & in primis de iure communi probatur infirmum argumenta supra facta. Argumentum de feudo non est simile, quia in feudo tunc solum admittitur confiscatio, cum committitur feloniam aduersus dominum feudi, id est, rebellio in dominum, & obsequio; & ratione huius offensionis dominus feudi vindicat sibi feudum in sequentium vocatorum praedictum, quia hoc est via a iure concessa, quae vindicare iniuriam potest; iuxta textum in cap. 1. §. denique, quae sunt prima causa benefic. comit. c. cap. 1. §. si vasallus, seu do periu c. 1. §. si vasallus, si de feudo fuerit controuersia inter dominum & vassal. At in maioratu hoc non procedit, quia possessor maioratus habet dominium directum, & vile, quin aliquid ius in iniuncte remanet. Deinde argumentum ex ingratitudine donatarij non videtur efficax. Nam esto admittamus, ob ingratitudinem reuocari donationem gratuitam posse, cum secundum omnes doctores sit respectu sui donatarij, neque transire ad heredes donantis, neque competere aduersus heredes donatarij, sed in persona primi donantis, & primi donatarij, hoc ius reuocandi licet, & finiri, ex d. l. fin. c. de reuocandis donationib.

ibi, hoc tamen usque ad primas personas tantummodo stare censemus. Et cum successores in regno, & in maioratu, non sint proprie donator, & donatarius, sed per quamdam quasi analogiam, & representationem; efficitur sane donationem reuocari non posse ob ingratitudinis titulum. Adde esto donatio ob ingratitudinem reuocetur, debet reuocari respectu donatarij ingratum, non respectu aliorum, qui ingratum non sunt; sed in maioratu tunc sunt donatarij, quot sunt successores vocati. Ergo iniustum est ob ingratitudinem vnius donationem a iis factam reuocare. Item si ob ingratitudinem vnius donationem a iis factam reuocare, debet reuocari donatio cuiuslibet fuerit conditionis, neque actanda esset reuocatio ad donationem oppidorum, castrosum, sub titulo marchionatus, ducatus, &c. vt praecitauit DD. docent, cum aequè in quibusbet donatione ingratitudo reperitur. Quòd autem ex iure nostri regni non probetur maioratum a Rege donatum confiscandum esse in perpetuum ob crimen laesae Maiestatis, sic probò primo, quia illa pragmatica Henrici II. apud Matritum edita, quam supra adduximus, non constat esse publicatam ac proinde neque valorem habere; aliis in compilatione regalium legum continetur. Deinde non est lata in forma legis: solum enim est quaedam rescriptio facta ab Henrico II. vasallis sic petentibus, quorum petitionem ipse gratam habuit, & promissè executioni mandare quomodo autem executioni mandata esset, & quid in ea statuerit, non decernitur. Tercio ibi non ex quoquam laesae Maiestatis humanae crimine villa, & oppidum videtur esse confiscanda, sed ex eo solum quòd villam, aut oppidum regale usurpauerit, aut inde bellum aduersus Regem mouerit, & vocatus a Rege non pauserit. Ergo de aliis criminibus non videtur loqui pragmatica. Quarto, contra videtur loqui non solum de crimine laesae maiestatis humanae, sed de quocunque crimine digno confiscatione, & de quibusque bonis dicitur enim, *o caxera en caso, por que deba perder los bienes, los quales si fuesen sin donadio, que los del consejo ordenan dello, provi sibi placuerit.* Vnde videtur pragmatica non solum ad bona ex donatione Regis, sed aliunde quae sita extendi, & in omni crimine digno confiscatione quod est contra praecitatos Doctores. Dicendum ergo est nec iure communi, neque regio Castellae bona maioratus a Rege donata confiscari in perpetuum, sed solum quoad usufructum, & commoditates, eas delinquens percipitur etiam durante eius vita. Dixi, nec iure communi, neque regno Castellae. Nam in regno Lusitaniae videtur clara decisio legis allegata, quae loquitur de quocunque maioratu, feudo, vel foro a Rege accepto, non aliunde quaesito, quod satis indicant illa verba, *debe ser tornando al Rey,* & in solo crimine laesae maiestatis humanae, non diuina, neque sodomiae: ibi, *y cometido tal crimen de lesa magestad, &c.*

12 Hucusque diximus de maioratibus ex donatione Regis, vel aliunde institutis absque expressa Regis facultate. Si autem ex facultate Regis institutus sit maioratus, & Rex facultatem concesserit, ea conditione, vt si aliquis ex possessoribus maioratus crimen commiserit laesae maiestatis humanae, vel diuinae, vel contra naturam, eo ipso bona in sequentes successores non transcant, sed filio applicentur, tunc manent bona confiscata a puncto commissi delicti, quia institutus maioratum filio applicat bona maioratus in casu talium delictorum, ipsèque filius est vocatus a maioratus institutore, sicuti quilibet alius ex descendendis. Neque talis dispositio reicienda est, sed potius sustinenda, cum bonis motibus faueat, & possessores maioratus a delicto committendo continerit ex communi sententia docent Gregor. Lop. leg. 6. verbo que la non pudiesse, q. 2. tit. 11. p. 6. Anton. Gom. leg. 40. Tauri, num. 92. col. 4. & vlt. Mol. de primogen. lib. 2. cap. 2. n. 10. & cap. 12. num. 57. & lib. 4. cap. vlt. n. 63. noster Mol. disp. 657 num. 2. Sanchez lib. 2. cap. 18. n. 41. & alij. Quapropter vitens facultate regia habente supra dictam clausulam, non potest instituire maioratum ea conditione, vt si aliquis ex successoribus transcauerit de delicto contra maiestatem diuinam, vel humanam, aut naturam, hora antecedenti transcant ad successorem, quia hoc esset eludere filium, & facultatem regiam, vt optime comprobatur Mol. lib. 2. de primogen. cap. 12. num. 37. noster Mol. tom. 3. disp. 657. num. 2. Sanchez num. 45.

13 Quod si in facultate regia omittatur maioratum filio applicandum esse ob crimina supra dicta; dicendum est filio applicandum non esse, sed ad successores deuenturum: sic docet Anton. Gom. l. 40. Tauri, num. 91. noster Mol. Theologus disp. 657. num. 2. vers. se quando. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 43. Mol. de primogen. lib. 4. cap. vlt. num. 65. quamvis num. 67. dicat cogitandum esse cum casus contingerit. Ratio ea est, quia ea facultates aliquando cum illa clausula, aliquando absque illa conceduntur, & frequentius cum illa clausula conceduntur, & quoties vno, vel altero modo sit concessio, non debet suppleri id quod frequentius accidit, sed potius vt omiffum reputandum est, & ad ius commune redactum, ex l. commodi sume, ff. de liberis. & posthumis. Ergo cum facultas data fuerit instituenti maioratum, & in ea non fuerit apposta clausula, vt ex iis criminibus filio applicetur; relinquatur dispositio iuris

DE
ASIR
AC
TON
LIB.

communis, in quo nulla est applicatio. Et confirm. Cum Princeps in facultate instituti maioratum frequentis soleat ob supradicta crimina maioratum fisco applicari, si aliquando hæc applicatio omittitur, censendus est talem facultatem noluisse gravari, si enim voluisset, expressisset. Neque obstat *l. si. C. de fidei. & c. t. m. M. de constitutione*. Ex quibus Doctores inferunt ea, que apponi solent in alicuius rei concessionem, semper censeri apposta, etiam omittantur. Ergo cum soleat apponi in regia facultate, applicatio fisco faciendâ, semper censenda est apposta. Non, inquam, obstat, quia hoc intelligendum est de his, que semper solent apponi, secus de his que frequentius, ut ex Baldo, Bart. Alexand. & aliis docet optimè Molin. iur. consultus *n. 66*. Vel dicendum est cum eodem Molin. intelligi de non substantialibus, secus de substantialibus, hæc namque nunquam apponi censentur, nisi exprimat. *l. testamentum. C. de testamentis*. Hæc autem applicatio faciendâ fisco substantialis est, & præter dispositionem iuris communis. Ergo. Neque etiam obstat maioratum institutum ex facultate regia reputandum esse ac institutum ex regia donatione, eo quod Princeps donator censetur illud, super quam suam auctoritatem interponit. *l. in ad. b. s. Vbi Bald. & ceteri. ff. de donationibus. l. etsi liqueat. C. de inefficacis donat.* Non, inquam, obstat, tum quia iam supra voluimus maioratum ex regia donatione institutum non confiscari in perpetuum. Tum quia esto id esset concessum, non deberet extendi ad maioratum ex bonis patrimonialibus ex facultate regia institutum, quia illud non est propriè ex donatione Regis quoad bona, ex quibus maioratus constat, sed quoad privilegia, & exemptiones: si autem bona essent ipsius Regis, & super eorum dispositionem suam auctoritatem interponeret, censetur illa donasse.

Aduerto tamen in facultatibus recentioribus debere constare de libera voluntate Principis concedentis, cum omittit hæc clausulam apponere, quia vt bene adnerit Molin. *de primogen. lib. 4. cap. ult. num. 68*. ex Felino, *cap. 2. n. 16. de re script. ea que à communi stylo deuant, suspecta esse debent iudicari: deuiaret autem ab stylo his temporibus communi facultas, que hæc clausulam non haberet: cum ferè nulla sit; que illam non habeat.*

14. Quando autem non constat, an maioratus ex regia facultate, an sine illa institutus sit, placet Simanc. *de catholic. instit. num. 27*. ex regia facultate esse institutum, & facultatem concessam esse sub illo frequentiori, & communi onere, vt ad fiscum deueniat. At melius Mol. *lib. 4. de primogen. cap. ult. num. 70*. & latius *lib. 2. cap. 2. à num. 18*. & nollet Mol. Theologus *tom. 3. disp. 657. num. 2. in fin.* Valquez *1. 2. disp. 169. num. 42*. Sanchez *lib. 2. cap. 81. num. 53*. existimant absque facultate Regis fuisse institutum, ac proinde non esse publicandum, quia institutum ex communi iure censenda est fieri, cum de privilegio non constat; tum quia privilegium in facto consistit, quod non præsumitur nisi probetur. *l. in bello §. facta. ff. de captiuis*, tum quia esse institutum ex communi iure vtilius est possidenti, quia securior est ab alienatione.

15. Ex quo fit, si aliquis instituit maioratum ex facultate regia, quem poterat ex dispositione iuris communis, & legibus regis instituire absque illa facultate: vt quia in bonis liberis instituit, si habuit descendentes tertii, & quinta parte suorum bonorum, iuxta *l. 27. Tauri*, & si habuit ascendentes in tertio, censendum esse instituisse ex dispositione iuris communis, & non ex regia facultate, ac proinde non esse confiscationi subiectum: sic docent Anton. Gom. *l. 40. Tauri, num. 91. circa fin. m.* Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 2. num. 10*. nollet Molin. *tom. 3. disp. 582. num. 2. & disp. 657. n. 6*. Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 47*. Valquez *1. 2. disp. 169. num. 39. sine*. Ratio est quia quando actus ex iure communi atque speciali fieri potest, semper præsumendus est ex iure communi fieri, & non ex iure speciali. *l. quamquam. C. de testam. m. lit.* & plurius exornat Mol. *lib. 2. de primogen. cap. 2. n. 15. vers. ex utilitate*. Secundo, quia in dubio semper quis præsumitur de suis bonis di. penere, eo modo quo sibi dispositio vtilior sit: at vtilior esse videtur dispositio ex iure communi, & legibus regni, quam ex speciali privilegio: tum quia sic facta perire non potest ob confiscationem, sicuti potest, si ex privilegio regio facta sit: Tum quia difficilior Princeps facultatem conceder alienandi, vel hypothecandi bona, que non ex suo privilegio, sed aliunde inalienabilia, & in hypothecabilia sunt.

16. Questio ergo grauis est, an habens descendentes, & ex facultate regia institutus maioratum ex omnibus suis bonis, cum non possit cessare facultate maioratum instituire, nisi in tertio, & quinta parte suorum bonorum censetur talis maioratus institutus ex facultate regia, ac proinde confiscationi subiectus non solum quoad excessum, sed etiam quoad illam partem in qua poterat seculo privilegio instituire: Negat Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 50*. cum Molin. *l. euita tom. 3. disp. 582. n. 3. vers. illud est*, & Gregor. Lopez *l. 6. verbo que la non pudiesse. q. 6. tit. 11. part. 6*. Mouentur, quia. censeri non potest quis vt privilegio, nisi quatenus sibi necessarium est, vel conueniens. At ad firmitatem maioratus in illa parte, in qua poterat seculo privilegio maioratum instituire, privilegium necessarium non

est, neque conueniens, ob rationes, nuper factas, imò conuenientius est ex iure dispositione esse institutum, quam ex privilegio: Ergo sic est censendum esse institutum, quamuis dicat institutor ex facultate sibi concessâ maioratum instituire, quia intelligi debet quoad eam partem, in qua non poterat seculo privilegio facere institutionem.

17. Contrarium huius sententiæ defendit Anton. Gomez. *l. 40. Tauri, num. 91. ad finem*, vbi affirmat totum maioratum censendum esse institutum ex facultate regia, quia sola facultas regia est que totam illam dispositionem comprehendere potest, & cum v. deatur esse quadam dispositio indiuisibilis, non videtur dari locus, vt pars aliqua facultati legali cõcessæ deat, & pars a. i. legali faciat. Quæ ratio me maxime mouet, vt hæc sententiam probabiliorẽ iudicem, & in duplici casu illam reputem certam. Primo, si institutor habens descendentes maioratum instituit ex regia facultate in tertio, & quinta parte bonorum, & in reliquis bonis, seruat reliquos filijs alimentis, & in hæc maioratus institutio non seruet ordinem præscriptum in *l. 27. Tauri*, quæ hodie est *l. n. tit. p. l. 5. recopilat.* vt prius vocet descendentes legitimos & naturales, deinde agnatos, & cognatos, seu collateraliales postremo extraneos: in hoc enim casu censio certissimum ex regia facultate censendum esse maioratum institutum. Quia finis instituti s. est, vt maioratus integre ad vocatos perueniat: peruenire non potest nisi ex regia facultate fuerit institutus, quia solum ex illa omitti potest ordo præscriptus. Ergo, item privilegio qui sibi cõcessus, cum sibi necessarium est, aut conueniens: sed ad præsentem dispositionem, est omnino necessarium vt tali privilegio: alia dispositio in principaliori parte conuert. Ergo, secundus casus, in quo censendum est institutor, vt privilegio solo in dispositione maioratus, est cum vt cum sibi habet & disponit non solum de quinta bonorum parte, sed etiam de tertio, vel de omnibus bonis, cum enim solum liberum illi sit de quinta bonorum parte disponere, alia enim sunt legitime illi filij, que grauari nullatenus possunt: ergo de tertio, & reliquis disponit, censendus est disponere ex privilegio Regis non solum ac us, sed quinta parte. Tum quia est facultas Regis concessa æquanimiter pro omnibus, neque Rex concederet facultatem grauari filium in sua legitima, si parens quantum bonorum partem eodem modo grauari nollet. Tum quia dispositio aliarum partium trahit ad se quæ pars dispositionem, vt pote minus præcipuum. Quæ rationes generales sunt, intelligatur ex regia facultate integrum maioratum esse institutum.

18. Si autem institutus maioratum ex regia facultate, quem saltem ex parte poterat absque illa instituire, potest se instituire maioratum tum ex regia facultate, tum ex legali, pro vt, sibi, & successoribus suis vtilius sit ad maioratum in totum vel in parte conferendum, in tali casu potest admitti maioratum institutum, tum ex facultate regia, tum legali, & pro illa parte, quæ ex facultate regia instituitur, subicitur confiscationi, & non pro alia quia hæc instituitur ob duplici institutione videri æquiuocare: sic docent Gregor. Lopez, vt etque Molin. *locis allegatis*, & Sanchez *n. 52*. Non tamen caret dictum hoc difficultate iniquis polita de indiuisibilitate institutionis, & de facultate Regis aliam non concedenda, nisi ex ea tota dispositio debeat promanare.

19. Pro complemento huius difficultatis aduertit optimè Gregorius Lopez *l. 6. verbo que la non pudiesse. tit. 11. part. 6*. & ex illo Sanchez *lib. 2. cap. 18. n. 58* quoties maioratus bona publicari in perpetuum possunt, tranfite in fiscum tamquam bona libera, quia iam ma ora us ille finitus est, cum finita sit successio illorum, quos institutor vocauit. Quocirca si Rex de illis disponat, & successoribus deinceps relinquat titulo maioratus, nouus maioratus censendus est institutus, non primus continuatus.

PUNCTVM VII.

An veniat in confiscationem maioratus, quando illius institutor deliquit.

1. Dupliciter institui potest maioratus testamento. & contractu, tum reuocabili, tum irrevocabili.
2. Item institui potest ante commissum delictum, vel post illud.
3. Delictum aliud est, cui est ipso iure confiscatio annexa, aliud cui est confiscatio impendenda.
4. Si de bonis habitis tempore delicti, cui est confiscatio ipso iure annexa, instituit maioratum, nulla est institutio, & confiscationi non obest.
5. Si bona non publicantur ipso iure, sub distinctione respondetur, si ex testamento fiat: autem contractu irrevocabili, non confiscatur.
6. Quid dicendum si contractu reuocabili Probabilis est confiscationi non subici.
7. Si ante delictum contractu irrevocabili instituitur non subicitur confiscationi.
8. Quid si delinquit reuocet maioratus distinguat Sanchez non